

INTERVIEW | VRIJWILLIGERS COACHEN 'MOEILIJKE' JONGEREN

Achttien jongeren met een gerechtelijk dossier, ook wel 'criminele jongeren' genoemd, werden het afgelopen jaar intensief begeleid door een vrijwilliger zonder ervaring in de hulpverlening. 'Ik had er eerst een beetje schrik van', zegt vrijwilligster Katrien Goris. 'Ik dacht: ik ben niet zo sterk. Wat als hij agressief wordt?'

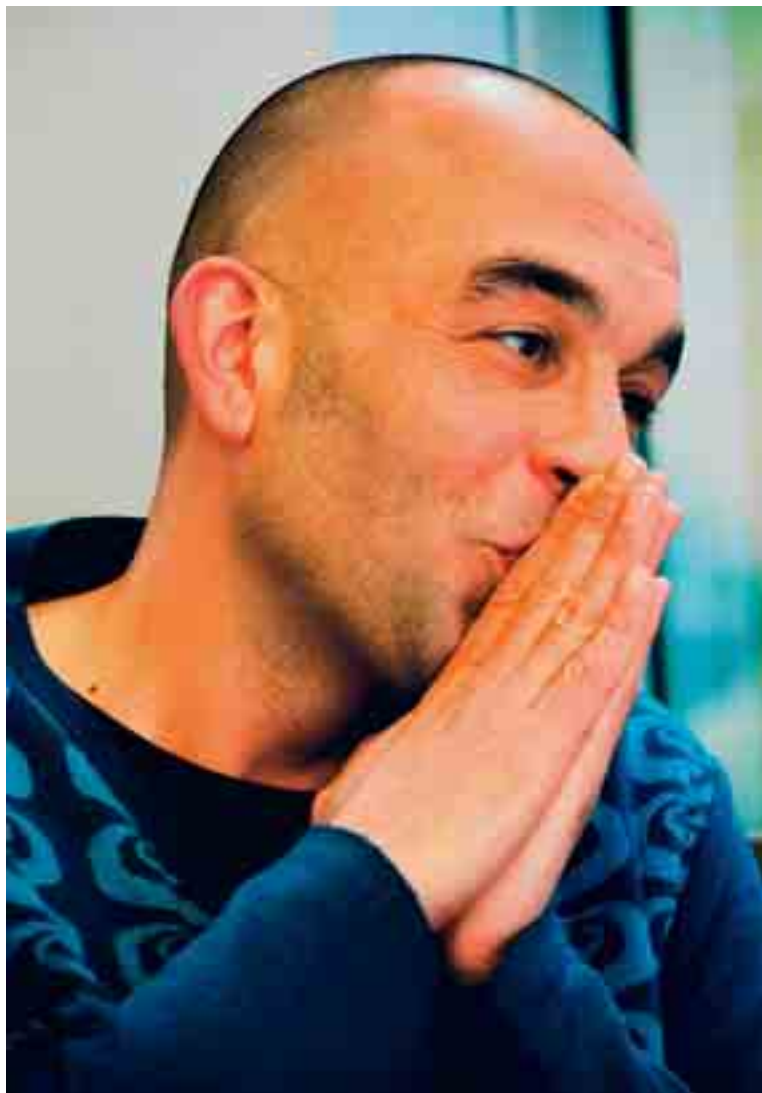
Geen simpel ticket naar de vrijheid

VAN ONZE REDACTRICE
VEERLE BEEL

BRUSSEL | Het proefproject Youth at Risk komt overgewaaid uit de Verenigde Staten. Het is een trainingsprogramma voor jongeren tussen 16 en 21 jaar, die op een of andere manier problemen ervaren op school en thuis en al met de politie in aanraking zijn gekomen. Het is het afgelopen jaar voor het eerst toegepast in de regio's Antwerpen, Hasselt en Genk. De resultaten zijn positief (zie hiernaast).

Bijzonder is het uitgangspunt om mensen van buiten de hulpverlening bij de begeleiding van deze jongeren te betrekken. Coördinator Kris Claes: 'Dit soort jongeren leeft sterk met de gedachte dat volwassenen niet te vertrouwen zijn. Maar de gemiddelde burger heeft ook een foute voorstelling van hen. Hij of zij ziet ze in termen van 'overlast'. Door hen samen te brengen, kunnen beiden dat vooroordeel bijsturen. Er ontstaat een unieke dynamiek.'

Katrien Goris (29) meldde zich als vrijwilliger. Waarom? 'Ik werkte toen bij de vzw Steunpunt Groene Zorg, die instaat voor de zorgboerderijen in Vlaanderen. Die werken een beetje volgens hetzelfde principe: boeren en boerinnen nemen mensen in huis die hulp nodig hebben, en zijn zelf ook geen hulpverleners. Toen ik over YAR hoorde, dacht ik: tiens, waarom het zelf ook niet eens proberen? Ik vraag altijd aan anderen om zich te engageren. Ik kan dat zelf toch ook.'

Coördinator Youth at Risk Kris Claes. © Bart Dewaele

Vrijwilliger Katrien Goris. © Bart Dewaele

'Deze jongeren leven sterk met de gedachte dat volwassenen niet te vertrouwen zijn'

Mocht ze een jongere uitkiezen? 'Nee, zo gaat dat niet', zegt Claes. 'De jongeren moeten eerst een intensieve trainingsweek doormaken, en aan het eind daarvan zoeken wij uit wie bij wie past. Een wat gelaten jongere kan bijvoorbeeld gebaat zijn bij een coach die erg energiek is. Een allochtoon meisje dat veel problemen kende met haar broers en vader, hebben we gekoppeld aan een allochtoon echtpaar dat zich als vrijwilliger had gemeld. Niet dat we telkens allochtonen aan mekaar koppelden, maar in dit geval was het erg zinnig: de mannelijke vrijwilliger kon uitgebreid met de broers en vader gaan spreken en dat werd door hen ook goed aanvaard.'

Katrien kreeg een 17-jarige toegevoegd die we Kevin zullen noemen. 'Ik had toch een beetje schrik', zegt ze. 'Ik dacht: ik ben niet zo sterk. Wat als hij agressief wordt, wat moet ik dan? En kan ik al die problemen wel aan? Ik kom zelf uit een heel normaal gezin en heb nog niet zoveel meegemaakt.' Maar het klikte meteen, herinnert ze zich nog. 'Kevin is eigen-

Youth at Risk: de cijfers

- Van de 18 jongeren die in het Youth at Risk-proefproject stapten, kwam de helft uit een gesloten instelling. Ook de andere helft had een dossier bij de jeugdrechter. Sommigen onder hen woonden thuis, anderen in een open instelling.
- Een meerderheid van 13 jongeren had tijdens het verloop van YAR geen enkel contact met de politie. De vijf anderen hadden elk een eenmalig contact, wat in vergelijking met het voorgaande jaar een beduidend lagere frequentie was. Ook de ernst van de delicten was lager.
- De jongeren die een nieuw delict pleegden, werden door de jeugdrechter opnieuw naar een instelling verwezen. Na afloop van die nieuwe opsluiting, namen ze de draad weer op.
- De meeste jongeren hadden voor het project geen voltijdse scholing of werk, al was het maar omdat een meerderheid in een instelling verbleef. Veertien onder hen hebben dat nu wel. Van een jongere is de organisatie het spoor bijster: hij werd samen met zijn ouders uitgewezen.

lijk een open boek, iemand die graag babbelt. Ook al zei hij in het begin dat hij er niet naar uitkeek om 'zoveel te moeten praten'. En hij zegt dat eigenlijk nog steeds.

- Er namen in het totaal 65 vrijwilligers aan dit proefjaar deel: 15 gaven op voorlichtingsavonden uitleg aan geïnteresseerde jongeren en hun ouders, 40 vrijwilligers namen deel aan de trainingsweek, 19 vrijwilligers engageerden zich negen maanden lang voor één jongere. Nieuwe kandidaat-vrijwilligers mogen zich bij YAR melden voor de tweede ronde.

- Een dertigtal bedrijven en organisaties verklaarden zich partner van YAR, waardoor ze hun personeel opriepen om vrijwilliger te worden. Maar ze boden ook extra steun: uitzendkantoren zorgden voor vakantiebanen of deeltijds werk naast deeltijds leren. MTV nodigde jongeren en hun coaches uit om karwei te doen op de TMF-Awardsshow. Het geld dat ze verdienden, besloten ze aan een goed doel te schenken. • De Vlaamse minister van Welzijn, Steven Vanackere (CD&V), subsidieert het project voor 334.000 euro per jaar. Na drie jaar moet blijken of het kan worden uitgebreid naar heel Vlaanderen. (vbr)

Vorige week hadden we onze laatste afspraak en toen slaakte hij een zucht van verlichting: oef, al dat praten is straks voorbij! Ze lacht: 'En tegelijk hengelt hij

naar een volgende afspraak. Ook ikzelf kan niet geloven dat ik hem nooit meer zal zien of horen.'

Hoe dikwijls spraken ze af en wat is nu haar concrete inbreng geweest? Katrien: 'Je moet als vrijwilliger een keer in de week in levende lijve contact hebben met je jongere en ook nog eens minstens een keer aan de telefoon of via e-mail. We hadden onze vaste avond waarop ik naar zijn woonplaats reed en bij Kevin thuis aanbelde. Dan gingen we een paar uur wandelen. Alleen de laatste keer zijn we iets gaan drinken om de goede afloop te vieren.' Gaf Katrien vaak goede raad? 'Dat is eigenlijk niet de bedoeling. Er zijn al zoveel mensen in het leven van deze jongeren die hen raad geven. Mijn taak was vragen te stellen en hem te doen nadenken over hoe hij zaken anders en beter kon aanpakken. Goed luisteren en datgene wat je hoort, terugkaatsen.'

Kris Claes: 'Je bent geen vervanger of grote zus. Het is meer zoals een voetbalcoach die wel nabij is, maar niet vanuit emoties reageert, wat familieleden wel doen. Die ventileren sneller hun woede of ontgoocheling. Vergeet ook niet dat YAR een groot engagement van de jongeren zelf vraagt: ze moeten willen veranderen. Ze moeten naar een intensieve trainingsweek willen gaan, waar hun problemen tot op het bot worden doorgepraat. Het is geen simpel ticket naar de vrijheid. Vervolgens moeten ze drie

doelstellingen vooropstellen.' Heeft Kevin die waargemaakt? Ja, zegt Katrien. 'Hij wilde het contact met zijn ouders verbeteren, hij wilde werken aan zijn agressieve gedrag op school en hij wilde beter leren omgaan met geld. Dat is allemaal gelukt. En hij heeft het grotendeels zelf gedaan. Hij is bijvoorbeeld zelf naar de schooldirectie gestapt om zijn gedrag te bespreken.'

Twee keer dreigde er een crisis. Katrien: 'Hij is een keer verbaal erg agressief geweest. Ik was helemaal van de kaart. Gelukkig kon Kris mij dan goed opvangen. Kevin is ook nog een keer naar de politie gemoeten. Ze zochten een vroegere vriend van hem die iets mispeuterd had. Ze wilden weten of hij er ook bij betrokken was. Kevin was erg zenuwachtig en bang voor dat verhoor, maar het is goed afgelopen. Hij heeft intussen nieuwe vrienden, omdat hij zich het afgelopen jaar ook bij een voetbalploeg heeft aangesloten.' YAR begint in april-mei aan een nieuw traject met andere jongeren. Doet Katrien weer mee? 'Nee', zegt ze. 'Het was erg intensief, dertig à veertig uur per maand. Mijn leven is intussen wat veranderd, en ik kan dat nu niet nog eens opbrengen. Maar ik ga mij wel als vrijwilliger melden voor de intensieve trainingsweek. Ik heb van anderen gehoord dat dat ook heel boeiend is.'